

Аналіз науково-дослідної роботи бібліотек області за 2016 рік.

У 2016 році бібліотеки області взяли участь у загальнодержавному дослідженні: **«Незадоволений читацький попит на вітчизняну книжкову продукцію у публічних бібліотеках України»** (організатори Міністерство культури України, Національна парламентська бібліотека України).

Працівники та користувачі бібліотек області також взяли участь в загальнообласних дослідженнях, таких як:

- **«Стан інформатизації бібліотек області»** (щорічна маркетингова розвідка);
- **«Підвищення кваліфікації бібліотечних спеціалістів області»** в рамках онлайн клубу *Сучасний методист* (щоквартальний моніторинг);
- **«Впровадження електронної системи моніторингу в публічних бібліотеках»** (моніторинг);
- **«Що і як читають на Хмельниччині»** (загальнообласне дослідження);
- **«Діяльність пунктів європейської інформації на допомогу користувачам»** (загальнообласне дослідження);
- **«Краща книга Хмельниччини»** (загальнообласне анкетування);
- **«Бібліотеки області в дзеркалі преси»** (регіональна розвідка).

За всіма зібраними матеріалами досліджень, підготовлені статистичні таблиці, аналітичні записки, які використовуються у плануванні роботи бібліотек області та для покращення їх діяльності.

Протягом року працівниками ЦРБ (ЦМБ) області також проведено 47 власних соціологічних досліджень. З метою вивчення рівня знань користувачів бібліотек Волочиської ОТГ щодо сучасної української літератури **Волочиською міською публічною бібліотекою** проведено соціологічне дослідження **«Обізнаність користувачів із сучасною українською літературою»**.

Дослідження показало, що користувачі бібліотек Волочиської ОТГ обізнані з широким колом авторів та творів сучасної української літератури. Переважна більшість респондентів, які взяли участь в дослідженні, читають зокрема сучасну українську художню літературу. До цього їх спонукають потреба душі та прагнення відчувати себе освіченою людиною.

Найкращі твори за рейтингом дослідження: М. Матіос «Солодка Даруся», О. Забужко «Сестро, сестро», В. Шкляр «Чорне сонце», Дяченки «Брамник».

На думку опитаних, найкраще популяризують сучасну українську літературу журнали «Дніпро», «Сучасність» та «Київ». Ефективними формами бібліотечної роботи щодо популяризації творів сучасної української літератури є літературні години, інформаційні книжково-ілюстративні виставки.

З метою визначення рівня обізнаності та використання жителями громади електронних послуг на сайті **Полонської ЦБ** проводилось опитування на тему **«Е-урядування у житті громади»**. В опитуванні прийняли участь 23 респонденти різної вікової категорії від 16 до 51 років. Дослідження виявило, що 78,3 % респондентів почали активніше користуватись е-сервісами, тому що це економія часу та грошей, а також можливість керувати справами на відстані. Найпопулярнішими послугами на їх думку є: Приват 24, онлайн-спілкування та е-шопінг. 52,2 % респондентів відповіли, що дізнались про е-послуги отримавши консультацію у бібліотеці, 26,1% - шляхом ознайомлення з відповідною публікацією у районній газеті. 17,4% бажають ще більше дізнатись про е-послуги та їх використання.

Соціологічне дослідження на тему **«Бібліотека і громада: сучасне і майбутнє»** провели у **Кам'янець-Подільській ЦРБ**. Метою опитування було вивчення думки громади щодо діяльності книгозбірень сьогодні, привернення широкого кола громади до бібліотечних закладів. Всього у дослідженні прийняли участь 342 респонденти віком від 16 до 65 років. Переважна більшість опитаних жінки – 62,5 %, чоловіки – 37,4 %. За підсумками дослідження респонденти вказали, що бібліотеки повинні бути у кожному населеному

пункті, проте вони потребують оновлення матеріально технічної бази та впровадження новітніх інформаційних технологій.

Щорічне соціологічне дослідження **«Книга року»** дало відповідь на запитання яким же було реальне коло читання користувачів сільських книгозбірень Кам'янецьчини. За результатами дослідження найбільше респонденти читають твори українських письменників - 49,6 %, зарубіжних письменників - 36,4%, твори російських письменників - 14 %. Дослідження дало можливість визначити найпопулярніші твори серед українських, російських та зарубіжних письменників.

Працівники **Старокостянтинівської ЦБС** провели онлайн-опитування на сайті центральної районної бібліотеки **«Як ви вважаєте, чи потрібна нашій громаді бібліотека?»** та **«В яких цілях Ви використовуєте Інтернет?»**.

98,4 % респондентів вказали що бібліотека громаді обов'язково потрібна, 1,6 % вказали що не знають.

За підсумками другого опитування мережу Інтернет використовують задля пошуку інформації для професійної діяльності – 29 % респондентів, пошуку інформації для хобі - 24,8 %, для навчання - 20 % та спілкування в соціальних мережах - 19,3 %. В інших цілях Інтернет використовують 6,9 % респондентів.

Чемеровецькою РБ було проведено опитування **«Бібліотека майбутнього»**. Всього опитано **120** респондентів (учні шкіл, студенти та працююча молодь) віком від 15 до 21 років.

Дослідження показало що 56 % респондентів відвідують бібліотеки з метою використання мережі Інтернет, 45 % - взяти нову літературу на абонементі, 3% - скористатись копіювальною технікою. 8% респондентів використовують власні джерела інформації.

Серед послуг, які респонденти бажають отримувати в бібліотеці такі:

- доступ до Інтернету та баз даних – вказали 45 % респондентів;
- можливість взяти книги до дому (абонемент) – 20 %;
- можливість відвідувати мистецькі заходи – 20 %;
- вільний доступ до фондів – 15 %.

На думку респондентів бібліотека майбутнього має бути сучасною, комфортною і привабливою для користувачів. Мати сучасний інтер'єр, бути обладнаною сучасним комп'ютерами з відповідним програмним забезпеченням й підключенням до мережі Інтернет.

Працівники **Кам'янець-Подільської МЦБ** провели соціологічне дослідження **«Інформаційно-освітні потреби молоді та ступінь їх задоволення в бібліотеці»**. Метою якого стало визначення інформаційних та освітніх потреб сучасної молоді, перспективні напрямки форми і методи подальшого удосконалення обслуговування відповідно до запитів та інтересів молоді. Також працівники бібліотеки провели анкетування **«Центральна бібліотека в умовах інтенсивного розвитку інформаційних технологій»**. Респонденти зазначили що, нові інформаційні технології суттєво впливають на розвиток центральної бібліотеки. Вона стала яскравішою, сучаснішою, привабливішою для користувачів.

З метою отримання найбільш широкої і змістовної інформації про смаки і уподобання до читання користувачів бібліотек було проведено анкетування **«Твої смаки і уподобання»**. За результатами анкетування можна зробити висновок, що не зважаючи на впровадження комп'ютерних технологій, друкована книга залишається в пріоритеті у людини, яка прагне особистого розвитку та самовдосконалення.

Серед книг, прочитаних останнім часом, користувачам найбільше сподобались книги українських сучасних авторів. Зокрема: Г. Вдовиченко «Бора», «Пів'яблука», «Маріупольський процес», Н. Гурницька «Мелодія кави в тональності кардамону», Н. Фіалко «Дві обручки», «Примарне щастя» та «Родинні гріхи», М. Матіос «Солодка Даруся», В. Шкляр «Чорний ворон», «Залишенець», С.Талан «Коли ти поруч», Л. Дашвар «Мати все», І. Роздобудько «ЛСД», «Ескорт у смерть» та «Дванадцять, або Виховання жінки в умовах непридатних до життя», В. Лис «Століття Якова».

У Хмельницькій МЦБ було проведено анкетування *«Аналіз інтересів користувачів до іноземних мов»* з метою вивчення попиту на літературу іноземними мовами.

Дослідження показало, що більшість користувачів усвідомлюють необхідність знати і вивчати іноземні мови як комунікативний аспект, інші ж вивчають іноземні мови для навчання та кар'єри.

З метою з'ясування ролі книги серед інших джерел інформації, підняття престижу книги та читання серед молоді працівниками бібліотеки також було проведено соціологічне дослідження *«А молодь чит@є!»*. Серед найбільш читаних книг в дитинстві користувачі запам'ятали українські та зарубіжні казки, а також дитячі твори І. Франка, В. Нестайка, М. Твена, Ж. Верна, Д. Лондона. Справжню любов до книги респондентам привили рідні, вказали 67,5 % респондентів, вчителі та викладачі – 20%, бібліотекарі - 10% і друзі – 12, 5%.

Для 45 % усіх опитаних користувачів книга являється засобом цікаво проведеного часу, для 42,5 % це естетична та душевна насолода, для 20 % - тренування розуму. Найбільшим попитом користуються твори по психології, програмові, енциклопедичні та довідникові видання, а серед художніх авторів твори: М. Дочинець, Ж. Куява, С. Алексеевич, Е.- М. Ремарк, Р. Бредбері, Д. Дал.

Актуальність кадрового питання привела до проведення анкетування серед бібліотечних працівників *«Соціальний портрет сучасного бібліотекаря»*. Було поставлено завдання вивчити, як і які фактори навколишнього середовища і самої професії впливають на формування бібліотекаря як спеціаліста, творять його особливу соціальну та психологічну сутність. Анкетування дало можливість побачити як специфічні, так і загальні риси сучасного фахівця, спрогнозувати у якійсь мірі подальший розвиток професії.

У бібліотеках-філіях №2, 8, 9 та 11 були проведені анкетування *«Якою б Ви хотіли бачити нашу бібліотеку?»*, *«Сервіси е-урядування для Вас»*, *«Патріотизм у розумінні сучасної молоді»*, *«Бібліотечна виставка – лице бібліотеки»*. У бібліотеці-філії №12 та №14 було проведено анкетування *«Краща книга року»*.

Також проведені дослідження у Хмельницькій ЦРБ *«Використання е-послуг у бібліотеках Хмельницького району»*. Яке показало, що е-урядування та е-послуга поширюється в територіальних громадах через бібліотеки. Респонденти добре орієнтуються в поняттях е-послуга та е-урядування. В Нетішинській ЦМБ було проведено анкетування *«Літературний портрет користувача»* з метою визначення літературних уподобань користувачів.

Підготувала:

зав. сектором
Н. Поліщук

Всі права на авторство збережено за працівниками бібліотек області, що подали звіт по науково-дослідній роботі до сектору соціологічних досліджень та розвитку РТЦ ХОУНБ